

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Velká Jasa a dobová mongolská společnost

Autor práce: Marek Mazanec (R14M0141P)

Oponent práce: JUDr. Bc. Jan Podola, Ph.D.,

Posudek zpracován dne: 15. 4. 2019

Diplomová práce na téma „**Velká Jasa a dobová mongolská společnost**“ byla zadána dne 5. února 2018, předepsány byly zásady pro její zpracování, minimální rozsah stran (50 s.) a termín odevzdání práce (31. 3. 2019).

V tomto smyslu je možno práci hodnotit jako **vyhovující**, neboť daná struktura (viz dále) byla dodržena, stejně tak jako byl splněn předepsaný počet stran, když práce obsahuje 60 stran textu, seznam použité literatury a barevné přílohy.

Již na tomto místě si oponent dovoluje konstatovat a vyzdvihnout, že zařazení příloh je **vhodné**, a to proto, že poměrně přesně dokumentují skutečnosti tvrzené v textu práce. Zejména je tak zjevné, v jakých přírodních podmínkách se utvářela mongolská společnost (přílohy č. 11.2. a 11.3.), a že tyto podmínky měly rozhodující vliv na tempo překonávání období rodové společnosti.¹ Stejně tak je dobře vidět počáteční roztříštění mongolské společnosti mezi jednotlivé kmeny či kmenové svazy (příloha č. 11.1.), přičemž státnost vzniká právě překonáváním kmenového uspořádání sjednocováním mongolských kmenů za Čingischána. Konečně pak dokládají, že i když byla rodová společnost již na ústupu, i v „novém věku“ přetrvávala řada institutů předchozího období (srov. přísaha věrnosti a bratrství Temüdzina a Džamuchy vyobrazená v příloze č. 11.4.). V této souvislosti se sluší připomenout, že i přes tyto slavnostně prováděné přísahy byly tyto často porušovány a historie popisovaná v práci je toho dokladem zejména v těch pasážích, kdy se centrem daných událostí stává sám Temüdzin.

Náhlédnutím do příslušných databází (Theses.cz), při zadání hesla „Velká Jasa“, oponent nenalezl práci, která by byla zpracována na některé z českých právnických

¹ Srov. nestejný postup rozpadu rodové společnosti u „lesních“ a „stepních“ kmenů. In Balík, S. a Balík, S. Právní dějiny mimoevropských zemí (stručný nástin), 3., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 243 s. Autor diplomové práce, vycházejí z citované publikace, toto uvádí na str. 34 a 35 své práce.

fakult.² Při zadání hesla „Čingischán“ se situace poněkud změní, stále se ovšem nejedná o témata právněhistorická.³

Oponent toto uvádí proto, že dané téma bylo **zvoleno velmi dobře** tím spíše, pokud si ho diplomant vybral sám.

Diplomant v závěru práce (s. 56) sám uvádí, že důvodem pro volbu tématu byla právě jeho jen částečná znalost mongolských reálií, což lze, ve shodě s ním, zřejmě označit za obecnější jev. Zprostředkování tématu formou čtivě napsané práce, zabývající se v podstatě komplexně fungováním rané mongolské společnosti, včetně právní úpravy, lze hodnotit jako přínosné. V tomto smyslu by neměla být opomenuta ani skutečnost, že Mongolská říše byla druhou největší říší v dějinách lidstva a ovlivňovala dění i v evropském prostoru. Autor si toho je nepochybně vědom, když do práce zařadil kapitolu nazvanou „Mongolové a střední Evropa“ jejíž subkapitolou jsou i zprávy evropských cestovatelů pohybujících se po Hedvábné stezce, jakožto zprostředkovatelů zpráv mezi jednotlivými kulturami. Možná, že i v současné době vzroste strategický význam (včetně příležitostí i hrozeb) oblastí a regionů, které se v „pásmu“ Hedvábné stezky nacházejí.⁴ Prostředky budou zcela nepochybně jiné, stejně jako rychlost předávaných informací, nicméně historický kontext jistě nezůstane stranou.

Kromě kapitol, na které oponent odkázal výše, jsou v práci zařazeny kapitoly týkající se Čingischánovy cesty k moci, popisu Mongolska a mongolské společnosti ve 13. století.

Na nich lze dokázat autorova slova, že se skutečně nadchnul pro danou problematiku.⁵ To je zjevné z dramatického popisu Čingischánova dětství, jeho skutků a událostí, které ovlivnily jeho pozdější život. Oponent v této souvislosti uvádí pasáž o únosu „milované Börte“. Ta je podána až „romantizujícím způsobem“, nicméně to je spíše dokladem autorova zápalu pro věc, než že by to mělo nějak snižovat hodnotu práce.

Rozhodující částí je pak je pak kapitola pojednávající o Velké Jase. Zde měl autor nelehký úkol vypořádat se se skutečností, že text tohoto zákoníku se dochoval jen ve fragmentech. Pak autor zvolil vhodnou metodu práce, když komentoval jednotlivé fragmenty tak, že nejprve uvedl jejich znění a pak k němu zaujal příslušné stanovisko. V oblasti trestního práva se například dokládá význam zvířat pro pasteveckou stepní mongolskou společnost, když krádež zvířete se trestá nejvyšším

² Postavením ženy podle Velké jasy se zabývá diplomová práce Soni Jančurové; ta však vznikla na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové. Srov. Jančurová, S. Postavení ženy v mongolském impériu. Dostupné na <https://theses.cz/id/vydwqb/STAG88709.pdf?info=1;issnlret=Velk%C3%A1%3BJasa%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3DVelk%C3%A1%20Jasa%26start%3D1>.

³ Srov. např. Horehled, J. Čingischán a Mongolská říše až do svého rozpadu, dostupné na <https://theses.cz/id/ucfoab?info=1;issnlret=%C4%8Cingisch%C3%A1na%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3D%C4%8Cingisch%C3%A1n%26start%3D1>.

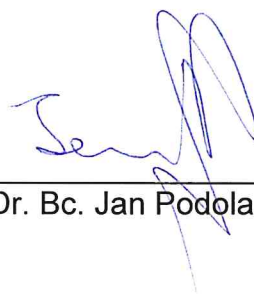
⁴ Viz projekt „Nové Hedvábné stezky“ resp. iniciativa Čínské lidové republiky „Pásu a cesty“ (Belt and Road Initiative). Srov. např. Výroční zpráva o činnosti Vojenského zpravodajství za rok 2017, s. 13. Dostupné na <https://www.vzcr.cz/uploads/41-Vyrocní-zpráva-2017.pdf>.

⁵ Nelze nezmínit autorovo tvrzení, že se tak stalo na základě výuky předmětu Právní dějiny mimoevropských zemí, kterou absolvoval. To mimo jiné potvrzuje užitečnost zařazení takových rozšiřujících předmětů do příslušných studijních plánů.

trestem. Oproti tomu krádež věcí menší hodnoty je stíhána trestem bití holí. Určitou zajímavostí, na kterou upozorňuje i autor, je jistá liberálnost v přístupu k náboženskému vyznání. Zřejmě s ohledem na únos manželky Čingischánovy byl v oblasti rodinného práva formulován zákaz únosů žen. To mělo dopad i ryze praktický, neboť taková činnost přinášela mezi Mongoly řadu nesvárů, kterým se takto snažilo předejít. Obdobným způsobem se přistupuje k rozboru dalších ustanovení.

Diplomant se s tématem vypořádal velmi dobře. Stejně tak oponent hodnotí jeho práci ve svém souhrnu a **doporučuje ji k obhajobě.**

V jejím rámci by měl diplomant zodpovědět otázku týkající se rozpadu rodové společnosti a vzniku feudalismu v Mongolsku. Zejména by měl vysvětlit svá tvrzení o „smetení feudálního řádu“ (s. 10) a „zavedení feudalismu“ (s. 34).

JUDr. Bc. Jan Podola, Ph.D.